

Državni izpitni center

P 0 6 3 A 1 0 1 1 3

ZIMSKI ROK

SLOVENŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Ponedeljek, 19. februar 2007

POKLICNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1

Kadar pričakujemo odgovor v povedi, kandidat dobi točko za jezikovno pravilnost, če je odgovor vsebinsko popolnoma ustrezen.

Pri nalogah izbirnega tipa lahko kandidat obkroži samo eno črko, če v navodilih ni določeno drugače. Če obkroži več črk, se naloga točkuje z 0 točkami.

Nal.	Rešitve	Točkovanje	Točke
1.	c	1	1
2.	revija/časopis/tiskani medij / v reviji ... splet/spletne strani/medmrežje/internet/svetovni splet / na spletu ... Upoštevamo tudi, če kandidat ob sredstvu javnega obveščanja navede lastno ime, npr. revija Ona.	1 1	2
3.	a	1	1
4.	Nam/nam, vsem	1	1
5.	b d	1 1	2
6.	čokolada/Na čokolado.	1	1
7.	redi/v prevelikih količinah redi / Čokolada v prevelikih količinah redi.	1	1
8.	zapeljiva poslastica	1	1
9.	A Po smislu, npr.: da čokolada dobro vpliva na zdravje / da je čokolada zdrava za organizem / kaj vsebuje čokolada in kako vpliva na naše zdravje / kako koristna je čokolada za človeka Napačno je obnavljanje ali naštevanje koristnih učinkov čokolade. B Po smislu, npr.: – polifenoli ... preprečujejo srčni infarkt (in rakava obolenja), – mineralne snovi/kalij, magnezij, krom ... preprečujejo stres/ohranjajo mišično maso/izboljšujejo presnovo – nenasičene maščobne kisline/kakavovo maslo ... uravnavajo raven holesterola	1 za vsebinsko ustreznost 1 za jezikovno pravilnost odgovora 3 = 6 navedb 2 = 4, 5 navedb 1 = 2, 3 navedbe	5
10.	Po smislu. Npr.: Zdravje v koščku čokolade / Čokolada je zdrava / Privoščite si porcijo sreče / Nam je vsem v zadovoljstvo / Čokolada – več kot porcija sreče / Čokolada, hrana za dušo / Čokolada kot preventiva pred boleznimi / Čokolada koristi zdravju, lepoti in duši / S čokolado nad stres / Temna ljubica / Sladka in zdrava razvada Primer pomensko neustreznega naslova: Čokolada na vsakem mestu	1 za pomensko ustrezen in jezikovno pravilen naslov	1
11.	razlaga opisuje utemeljuje	1 1 1	3
12.	sedemkilogramska/7-kilogramska	1	1
13.	temna mlečna Upoštevamo tudi: velika.	1	1
14.	darilni program	1	1
15.	trikrat/3-krat Upoštevamo tudi: 3. časovni	1 1	2
16.	teži, količini/številu/vsebnosti/koliko je lešnikov/sestavi, velikosti/merah Napačno: vsebini/zgradbi Upoštevamo tudi: Poudarjeni so podatki o njeni teži, velikosti in o lešnikih.	2 = 3 pravilni odgovori 1 = 2, 1	2

17.	velikost / Sporočevalec je želel poudariti izjemno velikost čokolade.	1	1
18.	A b B Posredno.	1 1	2
19.	reklama/reklamno besedilo/propagandno besedilo/besedilo ekonomske propagande/reklamni oglas Upoštevamo tudi: oglas (na spletu)	1	1
20.	nima	1	1
21.	Ne jej/jejva/jejta/jejmo/jejte čokolade. Napačno: Čokolade ne jesti. (Glagol ni postavljen v ustrezno obliko.) Ne jem/ješ .../jejo/jedo čokolade./Nisem jedel .../Ne bom jedel ... Napačno: Čokolade ne smeš jesti.	1 + 1 za glagola v ustreznem naklonu 1 za jezikovno pravilnost	3
22.	<u>planet Gorenjka</u> klub Čokoman, darilni program Gorenjka, čokolada Gorenjka Upoštevamo tudi: Čokomanov klub, Gorenjka – darilni program	2 = popolnoma pravilno rešena naloga 1 = vsaj dve pravilni besedni zvezi	2
23.	Pojasnjevalno priredje: Čokolada si ne zasluži slabega slovesa, saj je zdrava za organizem/je namreč zdrava za organizem/kajti zdrava je za organizem. Sklepno priredje: Čokolada je zdrava za organizem, torej si ne zasluži slabega slovesa. / Čokolada je zdrava za organizem, ne zasluži si slabega slovesa.	1 + 1 1 za jezikovno pravilnost in slogovno ustreznost obeh povedi	3
24.	darilo Upoštevamo tudi: dar. darovalec obdarovanec nadarjen podarimo	3 = 5 tvorjenk 2 = 4, 3 1 = 2, 1	3
25.	DA DA NE DA NE NE	1 1 1 1 1 1	6
26.	JAVNO OBVESTILO Ustreznost besedilni vrsti (2) – izrek obvestila/naslov besedilne vrste in poimenovanje tekmovanja – podpis organizatorja (odgovorne osebe) Vsebina (6) – okoliščine tekmovanja (85-letnica podjetja Žito Gorenjka) – kraj tekmovanja – čas tekmovanja (datum in ura) – pravila (npr. kdo lahko tekmuje, ali je predvidena posebna športna oprema; eno od pravil mora določati pogoje za zmago na tekmovanju) – nagrada Obseg besedila (1) Jezikovna pravilnost (2) Slogovna ustreznost (1)	1 1 1 1 1 2 (2 = tri pravila, 1 = eno ali dve pravili) 1 1 Če je v besedilu manj kot 70 besed, kandidat te točke ne dobi. 2 (2 napaki = – 1 točka, do 0) 1 (2 napaki = – 1 točka, do 0)	12

1. primer javnega obvestila:

Žito Gorenjka, d. d.
Rožna dolina 8
4248 Lesce

Obveščamo vse zaposlene in druge ljubitelje čokolade, da tudi letos pripravljamo tekmovanje v dvigovanju čokolade velikanke. Pravila so preprosta: sodeluje lahko vsak delavec, starejši od 16 let, nositi mora delovna oblačila z znakom Gorenjke in ne sme uporabljati nobenih pripomočkov. Tekmovalci se bodo pomerili v tem, kdo bo v minuti največkrat dvignil čokolado.

Tekmovanje bo del praznovanja ob 85-letnici obstoja podjetja Žito Gorenjka. Praznovali bomo 23. maja 2007 v športni dvorani v Lescah, dvigovanje pa se bo začelo ob 16. uri. Glavna nagrada za zmagovalca je čokolada velikanka.

Vse dodatne informacije lahko dobite osebno ali po telefonu 040 222 333.

Janez Gorenc,
organizator tekmovanja

2. primer:

Žito Gorenjka, d. d.
Rožna dolina 8
4248 Lesce

Lesce, 1. marca 2007

OBVESTILO

Vse zaposlene obveščamo, da ob praznovanju 85-letnice podjetja pripravljamo tekmovanje v dvigovanju čokolade velikanke. Tekmovanje bo v petek, 16. marca 2007, ob 16. uri na tovarniškem dvorišču.

Pravila:

- tekmovanja se lahko udeležijo samo zaposleni v našem podjetju,
- tekmovalec mora v vsaki roki držati eno čokolado velikanko,
- zmaga tisti, ki najdlje zdrži z iztegnjenimi rokami nad rameni.

Zmagovalec prejme bon v vrednosti 100 evrov in ga lahko naslednji mesec vnovči za kateri koli proizvod podjetja Žito Gorenjka

Sodelujte ter preizkusite svojo moč in vzdržljivost.

Ivanka Gorenc,
organizatorica tekmovanja

3. primer:

OBVESTILO

Ob 85-letnici obstoja podjetja Žito Gorenjka pripravljamo tekmovanje v dviganju čokolade velikanke, ki bo 24. 3. 2007 ob 16. uri v športni dvorani v Lescah. Prijavite se osebno v tajništvu podjetja ali pokličite na telefonsko številko 53 53 000.

Za prijavljene kandidate veljajo posebna tekmovalna pravila:

- tekmovalci si morajo narediti vrhnje oblačilo iz čokoladnih ovitkov,
- vsak tekmovalec mora pred tekmovanjem pojesti 100 g čokolade,
- zmaga tisti, ki čokolado velikanko najhitreje in brez pripomočkov dvigne s tal nad glavo.

Zmagovalec bo za nagrado dobil toliko kilogramov čokolade, kolikor sam tehta.

Vabljeni vsi zaposleni, ki se želite preizkusiti v dvigovanju čokolade velikanke, in ljubitelji čokolade.

Janez Gorenc,
organizator

IZPITNA POLA 2

VODENA INTERPRETACIJA

Feri Lainšček, Namesto koga roža cveti (odlomek)

SEM SI OD TEBE RES TO ZASLUŽIL?

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Opredelitev odlomka glede na književno zvrst (Znanje in razumevanje) 2 T

0 T – Ni opredelitve. / Opredelitev je napačna.

Primer: Odlomek je lirski, saj opisuje očetovo ljubezen do hčere. / Delo je iz dobe realizma, saj zajema snov iz življenja preprostih ljudi in govori o problemih tedanje družbe.

1 T – Zvrst je poimenovana.

Primer: Odlomek je iz pripovednega besedila. / Besedilo je pripovedno/pripoveduje.

2 T – Zvrst je poimenovana, navedena je tudi značilnost zvrsti v odlomku.

Primer: Odlomek je iz pripovednega besedila, v pisateljevem pripovedovanju o dogodku pa je prisoten tudi dialog, ki je sicer značilen za dramatiko.

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje) 4 T

0 T – Ni povzetka, ni obnove.

1 T – Obnova odlomka z vsebinskimi napakami.

2 T – Obnova odlomka brez vsebinskih napak. / Povzetek odlomka z vsebinskimi napakami/z vsebinsko napako.

Primer: Pisatelj govori o tem, kako je oče branil hčer pred Cigani.

3 T – Namesto povzetka odlomka je naveden samo posamezen motiv odlomka.

Primer: V odlomku vidimo, kako oče nasprotuje hčerini ljubezni.

4 T – Povzetek odlomka. Brez vsebinskih napak.

Primer: Odlomek pripoveduje o pomembnem pogovoru med očetom in hčerjo. Oče skuša hčer, ki se je vrnila iz mesta, zaman prepričati, naj prekine ljubezensko zvezo s Ciganom. Hči tega ni pripravljena storiti.

(Povzetek odlomka ocenimo s štirimi točkami tudi v interpretaciji, ki vsebuje še obnovo odlomka brez vsebinskih napak.)

Vzrok očetovega nasprotovanja (Razčlemba in razlaga) 2 T

0 T – Vzrok ni naveden. / Navedeni vzrok je napačen, ne ustreza odlomku.

Primer: Oče nasprotuje zvezi zaradi lzine coprnije.

1 T – Vzrok je naveden preskopo, površno, nejasno. / Parafraziran je del odlomka.

Primer: Filip nasprotuje zvezi, ker jo ima rad. / Oče nasprotuje ljubezenski zvezi svoje hčere, ker bi jo rad obranil pred Cigani, noče je dati Ciganom. Nasprotuje, ker jo bodo drugi zmerjali, s prstom bodo kazali za njo in to se je bo zmeraj držalo.

2 T – Vzrok je naveden jasno, natančno.

Primer: Oče nasprotuje ljubezenski zvezi, ker je hčerin izbravec ciganskega rodu, predvsem pa zato, ker ga skrbi, da bodo ljudje Izo javno zasramovali. Boji se tudi za ugled celotne družine.

Odgovor na vprašanje, s čim oče upravičuje svoje nasprotovanje (Razčlemba in razlaga) 2 T

0 T – Ni odgovora na vprašanje. / Odgovor je napačen, ne ustreza odlomku.

Primer: Prepričan je, da s tem varuje hčer pred Ciganovim nasiljem.

1 T – Odgovor je skop, površen, nejasen. / Parafraziran je del odlomka.

Primer: Filip Petarni misli, da ima pravico do hčere, ker ji je vse dal. / Misli, da je zmeraj največ imela, da je druge gnal po polju, ona pa je lahko šla v šole.

2 T – Odgovor je jasen, natančen.

Primer: Oče čuti, da ima pravico nasprotovati ljubezenski zvezi, ker je bil do Ize zelo dober. Vedno je skrbel, da ji je bilo lepo, čeprav so bili zato prikrajšani njeni bratje. Edina v družini se je lahko šolala – to je omogočil oče njej, svojim sinovom pa ne. Prepričan je, da hči ne ceni njegove dobrote in da mu s svojo ljubeznijo dela krivico.

Razlaga izinega odziva (Razčlemba in razlaga) 2 T

0 T – Ni razlage. / Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.

Primer: Iza je brezčutna, saj se ji ranjeni oče sploh ne smili. Hoče ga samo izkoriščati.

1 T – Razlaga je skopa, površna, nejasna. / Parafraziran je del odlomka.

Primer: Hči se ne vda, ker je ljubezen močnejša od volje. / Iza je za hip pomolčala, potem se je zazrla v šipo in mu odgovorila, da ne bo nikogar več tako hotela.

2 T – Razlaga je jasna, natančna.

Primer: Iza najprej razmišlja, če bi očetu spregovorila o svoji ljubezni, saj ima rada tudi njega in ga noče prizadeti. To vidimo že v tistem delu odlomka, kjer očeta tolaži, da ne bo nikamor odšla. Očitno pa meni, da si njena ljubezen zasluži iskreno priznanje, zato jasno pove, da ima svojega fanta zelo rada. Očetov razočarani krik je ne more odvrniti od prepričanja, da ima pravico do svoje sreče. Iza spozna, da pogovor ni smiseln, zato umolkne, naslednjo soboto pa sploh ne pride domov.

Citirana poved iz odlomka (Predstavitev dejstev in stališč) 2 T

0 T – Poved ni citirana. / Citirana poved ne ustreza navodilu.

Primer: »Filip Petarni naposled ni več prenesel zajedljivih pogledov.«

1 T – Namesto citirane povedi je opisan primer.

2 T – Citirana je ena izmed povedi/citirane so vse tri povedi, s katerimi oče hčer opozarja na posledice.

Primer: »Kdo te bo pa potem še pogledal? S prstom bodo kazali za tabo. Za zmeraj se te bo držalo.«

Povzetek ugotovitev (Sinteza in vrednotenje) 2 T

0 T – Povzetka ni. / Povzetek se ne nanaša na prejšnje razlage, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).

2 T – Povzetek se nanaša na prejšnje razlage.

Primer: Skupna lastnost očeta in hčere je njuna vztrajnost. Oče vztraja pri svojem pogledu na ljubezensko zvezo, prepričan, da ima prav in da ravna v hčerino dobro, Iza pa se noče odpovedati svoji sreči, saj je ta osnovna človekova pravica. / Filip je vzkipljiv človek, obremenjen je s predsodki, skrbi ga mnenje drugih. Ne ozira se na čustva svoje hčerke, saj v resnici ne sprejema njene sreče in ljubezni. Iza noče popustiti, iz mesta se ni vrnila, saj je zmagala ljubezen.

(0 točk ali 2 točki, vmesnih točk ni.)

Mnenje o upravičenosti očetovega nasprotovanja (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Mnenje ni izraženo. / Izraženo je kot skopa trditev.

Primer: Filip Petarni ne ravna prav. / Oče hoče hčeri dobro, ona pa tega ne vidi.

1 T – Mnenje je nejasno, izraženo z ohlapno, šibko razlago.

Primer: Oče bi moral hčeri pomagati, da se postavi na svoje noge, namesto tega pa se jezi in žalosti. Sprašujem se, kakšna ljubezen je to. / Če ji je hotel zmeraj dobro, hoče to tudi zdaj, zato bi ga lahko poslušala. S tem bi si prihranila marsikaj.

2 T – Mnenje je jasno, vsebuje ustrezno razlago.

Primer: Res je, da je bil Filip Petarni do svoje hčere zelo dober, vendar zato nima pravice, da bi odločal o njenem življenju. Iza ima pravico do sreče v ljubezni, s tem pa tudi pravico, da si sama izbere svojega partnerja. Ko oče vidi, da zanjo mnenje drugih ljudi ni tako pomembno kot zanj in da je dovolj močna, da prenese sramotenje okolice, predvsem pa takrat, ko iskreno spregovori o svoji ljubezni, bi moral stopiti na njeno stran ali pa ji vsaj ne očitati, kaj vse je storil zanjo. Dovoliti bi ji moral, da se odloča sama. Tudi on se je namreč sam odločil, da je hčeri nudil več kot sinovom, tega od njega ni zahtevala Iza. / Menim, da je očetovo nasprotovanje upravičeno, saj ga skrbi predvsem za hčer. Ne želi, da bi jo ljudje zaničevali. Tudi sam je že bil deležen »zajedljivih pogledov«. Ve, da je v okolici, kjer ti ljudje nasprotujejo in te ne sprejemajo, težko živeti. Prepričan je, da njegova hči ni zmožna trezno razmišljati, in verjetno si predstavlja, da Iza ljubezen ne bo večno trajala. Oče gleda na življenje bolj realno kot hči, ima več izkušenj. Po mojem si misli, da hči potem, ko bo ljubezen minila, ne bo več tako neodvisna od mnenja ljudi in da bo koga od njih morda celo potrebovala.

Presoja vpliva pričakovanj staršev (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Ni presoje. / Presoja je izražena kot skopa trditev/ne ustreza navodilu.

Primer: Pričakovanja staršev so pogosto nerealna. / Če starši delajo za otroke, pričakujejo spoštovanje, vendar jim ga otroci vedno ne pokažejo. To zelo vpliva na čustveno stanje staršev.

1 T – Presoja je nejasna, izražena z ohlapno, šibko razlago/nakazana v primeru iz življenja.

Primer: Starši ne bi smeli pričakovati, da si bo njihov otrok izbral partnerja po njihovem okusu, saj ne bodo oni živeli z njim. Če bodo nesrečni, si lahko pomagajo, namesto da bi si kaj očitali. / Moj sošolec ima take starše, ki mu vedno govorijo, da se uči zase, zato jih njegov uspeh sploh ne zanima. Čeprav ne hodijo v šolo, se on zelo dobro uči in je zadovoljen.

2 T – Presoja je jasna, vsebuje ustrezno razlago.

Primer: Mislim, da imajo pričakovanja in zahteve staršev velik pomen pri vpisovanju njihovih otrok v srednje šole. Tisti mladi, ki lahko te šole sami izberejo, se učijo z večjim veseljem, saj vedo, da se učijo zase, ne zato, da bi bili zadovoljni njihovi starši, zato so tudi uspešnejši. Starši naredijo največjo napako, če otroke prisilijo, da hodijo v šolo, ki jih ne zanima. Od otrok ne bi smeli pričakovati, da bodo dosegali cilje, ki so si jih zastavili oni. Taka pričakovanja povzročajo otrokom čustvene težave. Kar naprej jih je strah, kaj bodo rekli starši, če ne bodo uspešni, kako jih bodo kaznovali, ali jih bodo še imeli radi ... Po mojem mnenju so pričakovanja staršev nepravilna, če presegajo sposobnosti otrok. Če starši teh sposobnosti ne prepoznajo sami, bi se morali o njih posvetovati z učitelji in drugimi strokovnjaki, potem pa njihovo mnenje tudi upoštevati. Predvsem pa naj bi prisluhnila potrebam in interesom otrok. Tako bi dokazali, da jim res hočejo dobro.

Utemeljitev presoje s primerom iz življenja (Predstavitev dejstev in stališč) 2 T

0 T – Naveden ni noben primer. / Naveden je primer, ki ne utemeljuje presoje.

Primer: V nekaterih družinah se ljudje razumejo, v drugih pa ne. Pri nas se razumemo, a si tudi povemo, kar ni prav.

1 T – Primer je samo imenovan/nakazan.

Primer: Mnogo je primerov, v katerih starši od svojih otrok pričakujejo samo najboljše: lepe ocene, najboljšo fakulteto, zvezo z bogatim partnerjem iz visoke družbe itd.

2 T – Primer je na kratko opisan.

(Ocena, ki je v tem točkovniku ovrednotena z dvema točkama, je utemeljena s primerom dijaka, kateremu so šolo izbrali starši, zdaj pa je zaradi slabih ocen pogosto kaznovan, največkrat s »hišnim zaporom«.)

Členitev besedila (Predstavitev dejstev in stališč) 2 T

0 T – Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.

1 T – Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.

2 T – Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost

Slovnična pravilnost 2 T

Pravopisna pravilnost 2 T

Slogovna ustreznost 2 T

Za vse velja:

0 T – Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.

1 T – Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.

2 T – Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

DODATNA NAVODILA:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, mu od skupnega seštevka odštejemo eno točko; če napiše manj kot 200 besed, mu odštejemo dve točki.
- Če kandidat ne napiše strnjenega besedila (odgovarja po točkah ali v alinejah, napiše zbirko odgovorov na vprašanja), ovrednotimo nalogo z 0 točkami.

SAMOSTOJNA INTERPRETACIJA

Feri Lainšček, Namesto koga roža cveti (odlomek)

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Opredelitev odlomka (besedila) glede na književno zvrst (Znanje in razumevanje) 2 T

0 T – Ni opredelitve. / Opredelitev je napačna.

Primer: Odlomek/besedilo je iz slovenske književnosti.

1 T – Zvrst je poimenovana.

Primer: Odlomek je iz pripovednega besedila. / Besedilo je pripovedno/pripoveduje.

2 T – Zvrst je poimenovana, navedena je tudi značilnost zvrsti v odlomku.

Primer: Pisatelj pripoveduje o dogodkih tako, da vključuje v svojo pripoved tudi pogovor književnih oseb. Odlomek je predvsem epski, dialog pa je njegova dramatska prvina.

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje) 4 T

0 T – Ni povzetka, ni obnove.

1 T – Obnova odlomka z vsebinskimi napakami.

2 T – Obnova odlomka brez vsebinskih napak. / Povzetek odlomka z vsebinskimi napakami/z vsebinsko napako.

Primer: Odlomek pripoveduje o odnosih v novi družini, kjer so starši nasilni do otrok.

3 T – Namesto povzetka odlomka je naveden samo posamezen motiv odlomka.

Primer: Odlomek pripoveduje o Halgatu, fantu, ki je težko sprejemal materinega novega partnerja.

4 T – Povzetek odlomka. Brez vsebinskih napak.

Primer: V odlomku pisatelj govori o tem, kako je Halgato doživljal svojega »novega« očeta, kako je ta ravnal s svojimi otroki in kako je gledal na Halgata.

(Povzetek odlomka ocenimo s štirimi točkami tudi v interpretaciji, ki vsebuje še obnovo odlomka brez vsebinskih napak.)

Prepoznavna – izbira problema/prvine (Razčlemba in razlaga) 3 T

0 T – Problem ni izbran. / Literarna prvina ni izbrana. / Samo splošno razmišljanje o pojavu ali problemu – brez povezave z odlomkom.

1 T – Izbran je problem, ki je v odlomku samo nakazan. / Izbrana je prvina, ki ni bistveno povezana z osrednjo prvino.

Primer: ljubezen med materjo in Bumbašem.

2 T – Izbran je problem, ki je smiselno povezan z osrednjim problemom. / Izbrana je prvina, ki je smiselno povezana z osrednjo prvino.

Primer: nasilje v družini/materina odločitev za partnerja.

3 T – Izbran je osrednji problem odlomka/in problem, ki je bistveno povezan z njim. / Izbrana je osrednja prvina odlomka/in prvina, ki je bistveno povezana z njo.

(Upoštevam tudi poimenovanje v naslovu. Problem, izbran za ta vzorec samostojne interpretacije, je natisnjen krepko.)

Primer: sprejemanje materinega partnerja/odnos do otrok/odnosi v družini/Bumbaševo nezadovoljstvo s Halgatom.

Razlaga izbranega problema/izbrane prvine (Razčlemba in razlaga)**3 T**

0 T – Ni razlage. / Razlaga je napačna.

Primer: Sin ne sprejme Bumbaša, ker ga je mati prikazala v najslabši luči.

1 T – Razlaga je skopa, površna.

Primer: Halgato se ne more sprijazniti z materinim partnerjem, ker ni vaje ljudi in je zelo čudaški.

2 T – Parafraziran je ustrezen del odlomka.

Primer: Halgato je skril violino, se zavlekel pod podboj in zamižal. Slišal je, kako Bumbaš govori o njem, videl je, kako ravna s svojimi otroki. Zato je klel in se spraševal, zakaj se je mati odločila za tako prikazen.

3 T – Razlaga je ustrezna, jasna, natančna.

Primer: Halgato se jezno in nemočno sprašuje, zakaj je mati pripeljala v njen dom »tako prikazen«. V odlomku je vidno, da se Bumbaša boji. Njegov strah je razumljiv, saj sliši, kako tujec, ki se je naselil v njenem domu, z materjo govori o njem. Kakšen človek je materin partner, vidimo tudi iz odnosa, ki ga ima do svojih lastnih otrok. Do njih je grob in pretirano zahteven.

Utemeljitev razlage z opisanim ali s citiranim primerom iz odlomka (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Primera ni.

1 T – Primer iz odlomka ni natančno v skladu z razlago, a je še smiselno povezan z njo.

Primer: »Sram ga je – ni vaje ljudi – ga bo že minilo.«

2 T – Primer iz odlomka je natančno v skladu z razlago.

Primer: O tem, da se fant materinega partnerja boji, lahko sklepamo že na podlagi prve povedi: »Halgato je skril violino v koprive, se zavlekel pod podboj in zamižal.« Kakšen je odnos Bumbaša do Halgata, pa spoznamo iz besed, ki jih grozeče reče njegovi materi: »Potem pa nikoli ne bo za nobeno rabo.«

(Z dvema točkama ovrednotimo tudi vsak drug primer, ki natančno utemeljuje razlago.)

Povzetek ugotovitev (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Povzetka ni. / Povzetek se ne nanaša na prejšnje razlage, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).

2 T – Povzetek se nanaša na prejšnje razlage.

Primer: Halgato doživlja Bumbaša kot tujca, ki je zagospodaril v njegovem domu. Ne more ga sprejeti, ker je grob – ne le do njega, ampak tudi do drugih ljudi okrog sebe.

(0 točk ali 2 točki, vmesnih točk ni.)

Lastno mnenje o problemu/prvini v odlomku (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Mnenje ni izraženo. / Izraženo je kot skopa trditev.

Primer: Mati je bila preveč popustljiva, zato si je Bumbaš vse dovolil.

1 T – Mnenje je nejasno, izraženo z ohlapno, šibko razlago.

Primer: Halgato je nesrečen, ker si je mati izbrala takega partnerja. Mislim, da bi bilo najbolje, če bi ostala sama, saj je bil fant zelo občutljiv. Staršev v tem primeru res ne razumem. Zakaj imajo otroke, če jim ni nič do njih. Halgato se ne bi smel skrivati in mižati pred problemi.

2 T – Mnenje je jasno, vsebuje ustrezno razlago.

Primer: Halgato se mi smili, ker je prisiljen živeti s takim človekom, kot je Bumbaš. Mislim, da bi morala mati zaščititi svojega sina, ne pa da se opravičuje, ko ji Bumbaš očita, da mu ni povedala, kakšen je njen otrok. Lahko bi se z vsakim od njiju posebej pogovorila. Svojemu partnerju bi morala povedati čim več o sinu, Halgatu pa o človeku, ki je kar nenadoma prišel v njun dom, potem pa ne bi smela več dopustiti, da Bumbaš zaničuje njenega sina. Verjetno bi bilo težko, ker je njen novi partner grob tudi do svojih otrok, ampak morala bi vztrajati. Tak strah in odpor, kot ju doživlja Halgato, lahko mladega človeka zelo zaznamujeta, povzročita lahko, da izgubi samozavest in zaupanje v ljudi.

Lastno mnenje o problemu/prvini na splošno (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Ni mnenja. / Mnenje je izraženo kot skopa trditev. / Ni povezano z odlomkom.

Primer: Otroci bi motali zahtevati svojo pravico, da živijo v miru. / Če starši otrokom vse nudijo, se rado zgodi, da jih otroci sploh ne spoštujejo.

1 T – Mnenje je nejasno, izraženo z ohlapno, šibko razlago/nakazano v primeru iz življenja.

Primer: Sprejemanje novih partnerjev, ki si jih izberejo starši, je lahko zelo težavno, če se za to nihče ne potruji. Potruditi bi se morali odrasli in otroci, saj bi lahko tako vsi živeli tako, kot si želijo. Vladalo bi prijetno vzdušje med ljudmi. / Videla sem že, da ima očim otroka raje kot lastni oče. Očeta sploh ni več blizu, očim pa se ukvarja z njim in ga ima rad. Otrok to čuti, zato mu ljubezen vrača. Tako sta zadovoljna oba, vesela pa je tudi otrokova mati.

2 T – Mnenje je jasno, vsebuje ustrezno razlago.

Primer: Mislim, da je sprejemanje novega materinega partnerja (ali očetove partnerice) odvisno predvsem od tega, kako starši svojega otroka pripravijo na tako pomembno spremembo v njegovem življenju. Pomembno pa je tudi, kakšen odnos ta novi član družine vzpostavi do otroka. Če mati ali oče otroku razloži, zakaj se je odločil oz. odločila za življenje z osebo, ki prihaja v njun dom, če mu pove, da se ljubi, bo otrok to osebo verjetno lažje sprejel. Iz izkušenj namreč ve, da imajo zadovoljni starši boljši odnos do svojih otrok. Če pa se zdi ta novi član družine otroku še vedno tujec, mora narediti vse, da bi se to spremenilo. Kdor ima rad svojega partnerja ali partnerico, sprejme tudi njegovega otroka, ker noče povzročati njegovih slabih občutkov. Starejše osebe morajo biti bolj zrele kot otroci, one morajo najti pot do njih.

Utemeljitev mnenja s primerom iz lastnih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Naveden ni noben primer. / Naveden je primer, ki ne utemeljuje presoje.

Primer: Neka mati živi sama s svojim sinom in ga ne more več obvladati, ker fant misli, da nima rada njegovega očeta.

1 T – Primer je samo imenovan/nakazan.

Primer: Danes se mnogi starši ločijo in si potem ustvarijo novo družino. Tako se je zgodilo tudi mojemu bratranču, da ima poleg svojih staršev še novega očeta in novo mater. Z vsemi se zelo dobro razume.

2 T – Primer je na kratko opisan.

(Mnenje, ki je v tem točkovniku ovrednoteno z dvema točkama, je utemeljeno s primerom iz izkušnje prijatelja, ki je sprejel svojega očima, potem ko je spoznal, da ima ta njegovo mater res rad in da mu je pomembno tudi to, kako se počuti njen otrok.)

Členitev besedila (Predstavitev dejstev in stališč) 2 T

0 T – Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.

1 T – Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.

2 T – Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost in slogovna ustreznost

Slovnična pravilnost 2 T

Pravopisna pravilnost 2 T

Slogovna ustreznost 2 T

Za vse velja:

0 T – Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.

1 T – Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.

2 T – Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

DODATNA NAVODILA:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, mu od skupnega seštevka odštejemo eno točko; če napiše manj kot 200 besed, mu odštejemo dve točki.
- Za izviren naslov samostojne interpretacije prištejemo skupnemu seštevku točk eno točko do največjega možnega števila (30).
- Če kandidat ne napiše strnjene besedila (odgovarja po točkah ali v alinejah, napiše zbirko odgovorov na vprašanja), ovrednotimo nalogo z 0 točkami.